

Murkova nagrada dr. Mariji Stanonik

Slovensko etnološko društvo je podelilo v Slovenskem etnografskem muzeju Murkovo nagrado za življenjsko delo na področju etnologije naši rojakinji iz Žirov dr. Mariji Stanonik

Marija Stanonik, rojena na Dobračevi – Žiri, je leta 1974 diplomirala iz slavistike in etnologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani, leta 1987 je opravila magisterij iz etnologije, leta 1993 je obranila doktorski naslov na Filozofski fakulteti v Zagrebu.

Od leta 1974 je zaposlena na Inštitutu za slovensko narodopisje pri Znanstveno-raziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti, kjer je bila 1999 izvoljena za znanstveno svetnico. V času od 1995 leta dalje ima tudi naziv docentke na Filozofski fakulteti v Ljubljani, kjer predava slovstveno folkloro, enako pa tudi na Pedagoški fakulteti v Mariboru.

Njen študij je bil prav tako kot vse dosedanje delo zelo interdisciplinaren. V zvezi z diplomskim izpopolnjevanjem so bila krajša ali daljša bivanja na univerzah v Brnu na Moravskem, Varšavi na Poljskem, Budyšinu v tedanji Nemški demokratični republiki, Göttingenu v Nemčiji itd. Ves čas je včlanjena v Slavistično društvo Slovenije, Slovensko etnološko društvo in International Society for Folk Narrative Research. Je tudi članica Slovenskega pisateljskega društva.

Koncept raziskovalnega dela dr. Marije Stanonik je zasnovan predvsem interdisciplinarno in zajema tako teoretična kot empirična vprašanja na področju zgodovine in teorije slovstvene folklore ter etnološke in kulturnozgodovinske problematike slovenskega prostora kot tudi zamejstva.

Vse njeno delo bi lahko uokvirili v štiri kroge. Prvi krog bi tako obsegal izdajanje slovenske slovstvene folklore. Zasnovala je zbirko z naslovom Glasovi pri ČZD Kmečki glas, ki izhaja od leta 1988 in v kateri je doslej izšlo že 22 knjig z blizu 6.000 slovenskimi folklornimi pripovedmi doma in v zamejstvu. Do leta 1993 je zbirko vodila kot strokovna koordinatorka, leta 1995 pa je prevzela tudi uredniško delo. V okviru zbirke se je doslej vzgojilo vsaj dvajset zelo dobrih terenskih sodelavcev, veliko pa jih je še v procesu tega oblikovanja.

V drugi krog sodijo razprave iz zgodovine in teorije slovenske slovstvene folklore in njenih stičišč z literaturo. S slovensko folkloristiko je najbolj seznanjena, ob delu s to tematiko se je seznanila z vso tujo kot tudi domačo literaturo in na podlagi dolgotrnega proučevanja teme napisala vrsto znanstvenih člankov s področja folkloristike. S tem odličnim poznavanjem ji je omogočeno iskati folklorne paralele tudi v vedah psihologije, mitologije, zgodovinopisja, antropologije in celo geografije. V zvezi s tem

se je udeležila več strokovnih in znanstvenih posvetovanj doma in v Evropi (Avstrija, Češka, Italija, Madžarska, Nemčija, Poljska). Trenutno je nosilka projekta o slovenskih pregovorih. Temeljna dela na to temo so: *Slovstvena folklorja v domačem okolju*, Ljubljana, 1990, 1993; *Slovenska slovstvena folklorja*, Ljubljana, 1999; *Od setve do žetve (Interpretacija in konkordanca svetopisemskih motivov v slovenski slovstveni folklori)*, Ljubljana 1999; *Slovenijo je Bog nazadnje ustvaril (pretekle in sodobne slovenske folklorne pripovedi) / God created Slovenia last (Past and contemporary Slovenian Folk Tales)*, Ljubljana. V deveti deželi (Sto slovenskih pravljic iz naših dni), Ljubljana, 1989.

V tretji krog sodijo prizadevanja ob zbiranju slovenskega pesništva med drugo svetovno vojno. Na desettisoče enot pesmi je skrbno obdelala tako z etnološkega kot literarnozgodovinskega vidika in rezultate proučevanja strnila v naslednje knjige: *-Pozdravljeno trpljenje...-*, *-Na tleh leže slovenstva stebri stari-*, Ljubljana, 1993; *Iz kaosa v kozmos (Žanrski sistem in kontekstualnost slovenskega odporniškega pesništva)*, Ljubljana, 1995, 1999; *Slovensko pesništvo pod tujimi zastavami (Pesnjenje slovenskih prisilnih mobilizirancev v nemško vojsko v drugi svetovni vojni od 1941 do 1945)*, Celje, 1999; *Most (Antologija pesmi iz druge svetovne vojne, ne glede na to, na kateri strani so se znašli njihovi avtorji)*, Novo mesto, 2000.

V četrti krog spada njena monografska obdelava Žirov z etnološkega in kulturnozgodovinskega vidika. Poglavitna dela te vrste so: *Promet na Žirovskem*, Žiri, 1987; *Čebela – žlahtna spremljevalka slovenske kulture*, Žiri-Ljubljana, 1995; *Štiri matere – ena ljubezen*, Ljubljana, 1997, ponatis 1997. V obliki člankov je bilo obdelano tudi žirovsko čevljarstvo, čipkarstvo, prehrana, nabiralništvo itd.

Podelitev Murkove nagrade dr. Mariji Stanonik v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani 21. novembra 2000

V letih 1994 do 1997 je bila na Inštitutu za narodopisje urednica njihovega zbornika *Traditiones* in v tem času je pripravila štiri tematske številke: *Naš živi jezik*, *Slovsstvena folklor*, *Besede in reči ter Res Slovenica, quo vadis?* Njeno bibliografijo tvorijo še številni članki (68 izvirmih znanstvenih člankov, 37 preglednih znanstvenih člankov), 3 samostojni sestavki v znanstvenih knjigah, 9 znanstvenih predavanj itd. Je avtorica 6 znanstvenih in 3 strokovnih monografij. Aktivno sodeluje tudi pri pripravi gesel za Enciklopedijo Slovenije.

Za dr. Marijo Stanonik lahko rečemo, da med slovenskimi etnologi sodi med najuspešnejše in najplodovitejše na znanstvenem področju.